

Vaikutusten ennakoarviointi Kuopion kaupungin päätöksenteossa

Kuopion kaupunginkirjaston kokoelmaohjelman päivitys 20.5.2026

Päivi Peiponen, kirjastotoimenjohtaja, +358447182311

Johanna Vuorinne, asiakas- ja kokoelmapäällikkö, +358447182360

Merkkien selitykset

- ++ Merkittävä ja pitkäaikainen myönteinen vaikutus - Lyhytaikainen kielteinen vaikutus
- + Lyhytaikainen myönteinen vaikutus - - Merkittävä ja pitkäaikainen kielteinen vaikutus
- o Neutraali vaikutus tai ei vaikutuksia asiaan

Päätöksen vaikutus

Strategiavaikutukset			
Kuopion strategia: Kuopio 2035 strategia			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Kestävä kasvu <ul style="list-style-type: none"> • Kasvava, kansainvälinen ja monipuolinen elinkeinoelämä • Koulutus ja osaava työvoima • Kestävä yhdyskuntarakenne ja täydennysrakentaminen • Vaikuttaminen ja tunnettuus	o	Neutraali tai välillinen vaikutus
2	Elämänvoima <ul style="list-style-type: none"> • Laadukas kasvatus ja opetus • Osallistuvat ja hyvinvoivat asukkaat • Terveellistä ja turvallista elämää tukeva elämisen ympäristö	++	Kokoelmaohjelma sisältää ohjeet ja käytänteet asukkaiden osallistumiseen esimerkiksi palautteiden ja hankintatoiveiden osalta. Siinä ohjeistetaan säännölliset asiakaskyselyt aineistoihin liittyen. Kokoelmaohjelma lisää avoimuutta ja läpinäkyvyyttä kirjaston palveluihin ja kokoelmiin liittyen.
3	Muutosvoimainen työyhteisö <ul style="list-style-type: none"> • Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö • Palvelut ja rakenteet vastaavat tulevaisuuden tarpeita • Kestävä talous	++	Kokoelmaohjelma tukee kokoelmien suunnitelmallista kehittämistä ja auttaa arvioinnissa sekä sisältää ohjeita ja käytänteitä. Nämä lisäävät henkilökunnan osaamista ja varmistavat tasalaatuisuuden ja varmuuden kokoelmatyössä sekä auttavat uuden henkilöstön perehdyttämisessä.
Johtopäätös ja perustelut: Kokoelmaohjelma tukee kokoelmien suunnitelmallista kehittämistä, henkilöstön osaamista, palvelujen tasalaatuisuutta sekä asukkaiden osallistumista.			

--

Vaikutukset ihmisiin (Ennakoarvio päätösten sosiaalisista ja terveysvaikutuksista eri ihmisryhmiin, esimerkiksi sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen, iän, asuinpaikan, kielen, kulttuuritaustan, tulojen, koulutuksen, ammatti- ja työmarkkina-aseman tai erityisryhmän tms. mukaan.)

Mihin väestöryhmiin päätöksellä on vaikutuksia:

Merkitse rastilla ikäryhmät: Kaikki_x__ Aikuiset_x__ Ikääntyneet__x_

Lapsiin ja nuoriin kohdistuvat vaikutukset kuvataan kohdassa "Lapsivaikutusten arviointi"

Kohdistuuko päätös jonkin tiettyyn väestöryhmään Ei, Kyllä, mihin _____

		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Palvelujen saatavuuteen ja yhdenvertaisuuteen, sekä laatuun (esimerkiksi koulutus, kulttuuri ja liikunta jne.)	++	Kokoelmaohjelma huomio kokoelmien saavutettavuuden ja tässä kunnan asukkaat yhdenvertaisesti, mm. lapset, erikieliset kuntalaiset ja erilaiset aineistoformaattien tarpeet. Se ohjeistaa, että aineistojen valinnassa ja niiden kuvailussa tietokantaan huomioidaan erilaiset väestöryhmät, vähemmistöt ja yhteiskunnan moninaisuus.
2	Sosiaaliseen elinympäristöön (esimerkiksi ihmissuhteisiin, syrjintään, yhteisöllisyyteen, yhteisölliseen, kulttuuriseen tai hengelliseen osallistumiseen)	++	Kokoelmaohjelma vaikuttaa asukkaiden sosiaaliseen elinympäristöön ja kulttuuriseen osallistumiseen tarjoten asukkaille mahdollisuuden osallistua sekä kuvaten kokoelmanmuodostuksen avoimesti ja läpinäkyvästi.
3	Elintapoihin (esimerkiksi ruokavalioon, päihteiden käyttöön, liikuntaan, virkistäytymiseen, riskikäyttäytymiseen)	o	Neutraali tai välillinen vaikutus
4	Terveysteen (fyysinen, psyykinen, sosiaalinen)	o	Välillinen vaikutus
5	Osallistumiseen (osallistuminen päätöksiin ja vaikuttaminen, tiedonsaanti jne.)	++	Kokoelmaohjelma toimii sekä kirjaston sisäisen että ulkoisen viestinnän välineenä ja antaa tietoa asukkaille kirjaston kokoelmatyön periaatteista. Tämä parantaa asukkaiden tiedonsaantia ja mahdollisuutta osallistua kokoelmien muodostamiseen. Kokoelmaohjelmassa kuvataan asukkaiden mahdollisuudet osallistua (lainauskäyttäytyminen, palautteet, hankintatoiveet).
6	Väestöryhmien toimeentulo (työllisyys, talous, varallisuus jne.)	++	Kokoelmaohjelman mukaisesti asukkaat saavat kirjastoaineiston maksutta käyttöönsä ja asukkaat voivat tehdä myös hankintatoiveita tarvitsemastaan

			aineistosta, jota kirjasto ei ole vielä hankkinut.
7	Yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon, kuten sukupuolten välinen tasa-arvo sekä terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen	++	Kokoelmaohjelma ohjaa yhdenvertaiseen aineistojen hankintaan ja kokoelmissa pyritään onipuuolisuuteen.
Johtopäätös ja perustelut Kokoelmaohjelma tuo tietoa, lisää läpinäkyvyyttä ja luo yhdenvertaisuutta asukkaiden ja eri asukasryhmien kesken ja sillä on siten sosiaalisia vaikutuksia. Terveysvaikutukset lienevät välillisiä.			

Lapsivaikutusten arviointi (LAVA) (Ennakoarvio päätösten vaikutuksista lapsen oikeuksien toteutumiseen.)			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Lapsen oikeus elämään, henkiinjäämiseen ja kehittymiseen (6 artikla) (esimerkiksi fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen terveyteen ja turvallisuuteen, perheeseen, asumiseen, liikkumiseen, vapaa-aikaan ja harrastuksiin, kaverisuhteisiin, oikeuteen saada laadukasta opetusta tai varhaiskasvatusta tai pedagogista/ erityistä tukea)	++	Kokoelmaohjelma ohjeistaa huomioimaan väestön ikärakenteen kirjastoaineistojen valinnassa ja kokoelmien muodostamisessa Kokoelmaohjelma huomioi myös Kuvaojelman edellyttämät ja Kansallisen audiovisuaalisen instituutin määrittelemät ikäraajat elokuvatalenteiden ja konsolipelien lainauksessa.
2	Syrjimättömyys ja yhdenvertaisuus (2 artikla) (esimerkiksi miten vaikuttaa läheisiin ja jatkuviin ihmissuhteisiin, erilaisiin lapsiryhmiin, eri alueilla asuviin, erityisen haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin, lasten syrjäytymiseen)	++	Kokoelmaohjelma huomio kokoelmien saavutettavuuden ja tässä kunnan asukkaat yhdenvertaisesti, näin myös lapset ja erilaiset lapsiryhmät. Myös lapset voivat esittää hankintatoiveita ja lasten suorittamaa aineistonvalintaa on pilotoitu.
3	Lapsen oikeus tulla kuulluksi ja hänen näkemystensä kunnioittaminen (12 artikla) (Miten lasten/ nuorten kanssa on käsitelty asiaa ja miten heitä on kuultu? Mitä näkemyksiä heillä on ollut)	++	Lapset on huomioitu kokoelmaohjelmaa tehdessä. Lapset muodostavat samalla tavalla moninaisen asiakasryhmä kuin aikuisetkin. Lasten ja aikuisten aineistonvalinnassa pätevät samat yhdenvertaisuuden edistämisen periaatteet
4	Miten lapsiin ja nuoriin kohdistuvia myönteisiä vaikutuksia voidaan vahvistaa? Miten lapsiin ja nuoriin kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia voidaan poistaa tai ainakin lieventää?	++	Lapsia neuvotaan ja opastetaan tekemään hankintatoiveita asiakastilanteissa. Esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjasto ei ole hankkinut lapsen tarvitsemää aineistoa.
Johtopäätökset ja perustelut (lapsen edun huomioiminen, 3.1 artikla) Kokoelmaohjelma ohjeistaa huomioimaan eri-ikäiset asukkaat aineiston valinnassa ja kokoelmien muodostamisessa.			

Vaikutukset maaseutuun (Ennakoarvio päätöksen vaikutuksista erityisesti maaseudun toimintaympäristöön.)			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Maaseudun palvelut (asumisen ja palveluiden saatavuus, laatu ja hinta, saavutettavuus, yhteydet ja infrastruktuuri)	o	Neutraali vaikutus
2	Maaseudun elinvoima (elinkeinot, yrittäjyys ja työ, osaaminen, vahvuudet ja vetovoimatekijät)	o	Neutraali vaikutus
3	Maaseudun demokratia (yhteisöllisyys, sosiaalinen pääoma ja kansalaisten osallistuminen)	++	Kokoelmaohjelma toimii sekä kirjaston sisäisen että ulkoisen viestinnän välineenä ja antaa tietoa kaikille asukkaille (myös maaseudulla) kirjaston kokoelmatyön periaatteista. Tämä parantaa asukkaiden tiedonsaantia ja mahdollisuutta osallistua kokoelmien muodostamiseen.
4	Miten maaseudulle kohdistuvia myönteisiä vaikutuksia voidaan vahvistaa? Miten maaseudulle kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia voidaan poistaa tai ainakin lieventää?	o	Maaseudun asukkaita (muiden asukkaiden tavoin) neuvotaan ja opastetaan tekemään hankintatoiveita asiakastilanteissa maaseutualueen kirjastoissa ja kirjastoautopalvelussa.
Johtopäätös ja perustelut			
Kokoelmaohjelmassa huomioidaan kaikki asukkaat asuinpaikasta riippumatta.			

Vaikutukset ympäristöön ja ilmastoon (Ennakoarvio vaikutuksista, jotka aiheutuvat luonnonvarojen ja energian käytöstä ja niihin liittyvistä päästöjen ja jätteiden määrästä, kulutuskäyttäytymisen muutoksesta ta toimintojen sijoittumisesta ja niihin liittyvistä liikkumis- ja liikennematkaisuista.)			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Fyysiseen elinympäristöön ja viihtyvyyteen (työ- ja asumisolot, liikenne- ja liikkumismahdollisuudet, esimerkiksi melu, ilman epäpuhtaus, onnettomuusriski jne.)	o	Neutraali vaikutus
2	Maaperään, vesistön ja luonnon monimuotoisuuteen	o	Neutraali vaikutus
3	Kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämiseen ja ilmastomuutokseen sopeutumiseen ja varautumiseen	o	Neutraali vaikutus
4	Luonnonvarojen käyttöön, jätteiden määrään ja haitallisuuteen sekä kierrätysasteeseen	++	Kokoelmaohjelma perustuu kirjastoaineiston lainaustoimintaan eli aineisto kiertää asiakkaalta toiselle. Aineistojen poistaminen ohjeistetaan siinä kierrätys huomioiden (varastointi varastokirjastoon, kaupungin muuhun käyttöön, poistomyyntiin, lahjoituksiin ja lopulta kelpaamaton lajitellaan jätteisiin).
5	Maisemaan, kaupunkikuvaan, kulttuuri-perintöön	o	Neutraali vaikutus

6	Rakennettuun ympäristöön ja yhdyskuntarakenteeseen	o	Neutraali vaikutus
Johtopäätös ja perustelut Kokoelmaohjelmassa huomioidaan aineiston elinkaari ja myös poistot.			

Ennakoarvio vaikutuksista kunnan talouteen ja henkilöstöön			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Kunnan henkilöstöön (asema, määrä, osallistuminen jne.)	o	Neutraali vaikutus
2	Kunnan talouteen (menoihin, tuloihin, investointeihin, velkaantumiseen jne.)	o	Neutraali vaikutus. Kunnan talous ohjaa aineistoihin käytettyä resurssia.
3	Tuloksellisuuteen, tuottavuuteen ja toimintatapoihin	++	Kokoelmaohjelma ohjeistaa aineistojen hankintaa, ja sitä ohjaavat kaupungin strategialinjaukset ja kunakin vuonna kirjaston budjetissa aineistohankintaan osoitetut määrärahat. Kokoelmaohjelma edistää aineistorahojen tehokasta ja taloudellista käyttöä.
Kokoelmaohjelma edistää aineistorahojen tehokasta ja taloudellista käyttöä sekä toteuttaa kaupungin strategiaa.			

Vaikutukset yrityksiin (Vaikutukset, jotka aiheutuvat esimerkiksi julkisista hankinnoista, asunto- ja kaavoituspolitiikasta, liikenneratkaisusta tai kunnan talouspolitiikasta.)			
		Merkki	Vaikutuksen kuvaus lyhyesti
1	Edistää yritystoiminnan edellytyksiä paikkakunnalla / parantaa yritysten toimintaympäristöä	o	Neutraali vaikutus
2	Yritystoiminnan monipuolistumiseen, markkinarakenteeseen ja liiketoimintaan	o	Neutraali vaikutus
3	Työpaikkojen muodostumiseen	o	Neutraali vaikutus
4	Yritysten kehittämiseen	o	Neutraali vaikutus
5	Yritysten työvoiman saantiin	o	Neutraali vaikutus
6	Yritysten tavara- ja työpaikkaliikenteeseen	o	Neutraali vaikutus
7	Yritysten asiakasvirtaan	o	Neutraali vaikutus
8	Yritysten osallistumiseen julkisiin hankintoihin	o	Neutraali vaikutus
Johtopäätökset ja perustelut Kokoelmaohjelman vaikutukset yrityksiin ovat neutraaleja.			

